Ն՝ 224 ՆԻՍԱՆ 1 ՇՈՒՄԱՆ ԷՐԹԷՍԻ 1878

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԲԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻՍԹԻՖԻՅԼ ԻԼՄԻՅԼ ՎԷ ԺԻԼԻՅԼ ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 250 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 130 »
Իւչ այլըգ . . . . . 70 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյէ։

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 350 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 170 »
Իւչ այլըգ . . . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյէ։
Բօսնա իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէվլանայի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ թէտավիւլ իթնէյէն վիլայաթտա, ապօնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսնա իւճրէթի, սիքքէյի խալիսէ օլարագ ախզ օլունաճագ տըր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

ՊԷՀԷՐ սաթըը իչիւն

1 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղ։
3 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 6 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյէ։

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սաթըը իչիւն,

2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղ։
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիյէ։

Մէվատտը նաֆիայա տայիր մուպահասան մէճճանէն գոպուլ օլունուպ, պիլ իֆթիխար տէրճ իտիէճէք տիր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

Իտարէխանէսի Սթամպօլտա Փիւրքմր խանընտա նումէրօ 7 տէ վէ Մաթպասսը Եիկէ մէզբիւր խանատս նումէրօ 26 տա տըր։ — Ղազէթամըզա այիտ թեաֆթեյի մէվատ հազգընտա, տօղրուտան տօղրույա իտարէխանէմիզտէ Տիգրան աղա Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը յազըմ կէլմէկի կիպի, թեաֆթեյի մեթեաթիպին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԱՍԻԱՆԷ X ՆԻՍԱՆ

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Պ-ս սապահ -ըն- Ռէլէկ-ֆոր։

Մ. Բէթէրսպուրկ, 11 Նիսան

Ինկիլթէրրա բարլամէնթինտէ սօն տէֆա իրատ օլունան նութգլար, պուրատա ֆէնա պիր թէէսիրի միւճիպ օլտուլար։

Վիէննա, 11 Նիսան

Բրէնս կօրչագօֆուն լօրտ Սալիսպըրի նամէի ումումիսինէ վէրտիյի ճէվապա Վիէննատա միւսայիտ պիր մանա վէրիլիյօր։

Լօնտրա, 11 Նիսան

Թայմզ տէյօր քի, սուլհ տավասը պիր ատըմ պիլէ իլերի կիթմէմիշ տիր։ Մէզքիւր ղազէթա իլավէթէն, Ռուսիա Այա Սթէֆանօս ահտնամէսինի գօնկրէյէ արզ իթմէյէ վէ Էվրօբանըն իթիրազաթընը տինլէմէյէ բաղլի օլմալը տըր տէյօր։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Ճումաա սէլամլըղը տունքի կիւն Մէճիտիյէ ճամիի չէրիֆինէ Թէրթիպ պույրուլմաղլէ պէր միւթատ օրատա իճրա պույրուլմուշ, վէ ֆէխամէթլու Կրան Տիւք Նիգօլա հազրէթլէրի տախի զաթը վալայը Սէրասքէրի իլէ պիրլիքտէ օլտուգլարը հալտէ օրտտա թէհիյէ իտիլմիշ օլան պիր մէվգիտէ տուրարագ ըէսմի մեղքիւրիւ սէյր ու թամաշա էյլէմիշլէր տիր։

—Ֆրանսա սէֆիրի ասալէթլու Միւսիւ Ֆուրնիէ ճէնապլէրի, իատէի վիզիթա իթմէք իւզրէ։ Էվվէլքի կիւն Գումգաբու բաթրիգխանէսինէ կէլմիշ վէ օրատա Խորէն եպիսկոպոս Թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ տուր։ Ֆագաթ բաթրիգ էֆէնտի հազրէթլէրի խանէլէրինտէ օլմաղլա, սէֆիրի միւշարիլէյհ օրաեա ազիմէթլէ իատէի վիզիթա իյլէմիշ տիր։ Պու պապատ թաֆսիլաթա տէսթրէս օլտուգտա, իլէրուտէ տէրճ իտէրիզ։

—Կրանտիւք Նիգօլա մայէթինտէ Ռուսիա էրքեանը հարպ ըէյիսի վէ ճէնէրալ Օգօպէլէֆ իլէ մախտումու պուլունտուղու հալտէ կէչէն կիւն Այիսթէֆանօստան բեաղրտխանէյէ գատար հայվանլարա բաքիպէն պիր սէյահէթ վէ էնայը բահտէ իսթիհքեամ ինչա իթմէքտէ օլան ասքիրը Օսմանլէյէ թէսատիֆ իտիպ, ինչաաթա նաղարէթ իթմէքտէ պուլունան Օսմանլը էրքեանը հարպ զապըթանը թարաֆընտան նէզաքէթլէ գապուլ օլունմուշ վէ պիր Օսմանլը միրալայը իլէ միւքեալէմէ իտէրէք «պու իսթիհքեամլարը նէ մագասատա մէպնի եաբըյօրսունուզ, ինկիլիզլէր ալէյհինտէ մի եօխսա Օսմանլըլարա տօսթ օլան Ռուսլար ալէյհինտէ մի» տէյիւ սիվալ կելէտիքտէ, միրալայը միւմայէյհ ճէվապընտա «պու իսթիհքեամլար նէ Ռուսլար վէ նէ տէ ինկիլիզլէր ալէյհինտէ տէկիլ տիր, անճագ Սթամպօլա գանը տիւշմէն հիւճիւմիտէրսէ, անա գարշու գօյմագ իչիւն ինչա օլունույօր» տէմիշ տիր։

Վ-էր

—Իզմիտ քէօրֆէզինտէքի ինկիլիզ տօնանմասընըն պաշ գօմանտանը ամիրալ Հօրնպի, էվվէլքի կիւն վաբօրու մախսուսուլլա Տէրսաատէթէ կէլիպ, Պապը Ալիտէ պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրի իլէ կէօրիւշիւքտէն վէ երինէ վաբօրուլա Պողազ իչինի պաղը թարաֆլարընը կէզիպ ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսինտէ տախի Մ. Լայարտ իլէ պիր միւտտէթ միւզաքէրէտէ պուլունտուգտան սօնրա իզմիտ ավտէթ իթմիշ տիր։

—Թահթը հիմայէի հազրէթը Բատիշահիտէ օլարագ վերիլէճէք ի.քի դօնսէրլէրին պիրիսի տիւնքի ճումաա կիւնիւ քէմալը մուվաֆֆագիյէթլէ իճրա օլունմուշ տուր։ Դօնսէրտէ պէշ եիւզիւ միւթէճավուզ ատէմ հաղըր պուլունմագտա իսի։ զաթը հազրէթի Բատիշահի պաղը մուհիմմիր մէշղուլիեէթլէրէ մէպնի դօնսէրի թէչրիֆ պուեուրամամըշ իսի իսէ տէ, թարաֆլարընտան նամզգ բաշա հազրէթլէրինի պիլ վէքիլէ կէօնտէրմիշ իտիլէր։ Բրօկրամընը հէր պիր բարչալարը քէմալը մէհարէթլէ իճրա օլունտու վէ հազրուն քեամիլէն մէմնուն օլտուլար։ Մատամ Սարգիս էֆէնտի վէ մատամ Տիւսաբ, իճրա իթմիքլէրի հավատա, հազրուն թարաֆընտան չէտիտ ալդըշլար իլէ թահսին օլունտուլար։ Դօնսէրին հասրլաթընա տայիր մալիումաթ ալտըգտա, տէրճինէ միւսարաաթ իտէրիզ։

Պու միւնասիպէթլէ չունու տախի թէբրար իտէրիզ քի, էօնիւմիւզտէքի բաղար էրթէսի ադշամը եինէ բանկալթիտէ մէքթէպի հարպիյէտէ իքինճի պիր դօնսէր վէրիլէճէք վէ պունտա կուաթէլի բաշա պիզզաթ իճրայի ահէնք իտէճէք տիր։

—Թունա գալէլէրինի մուհաֆազա իտէն ասքիրի շահանէ Տէրսաատէթէ վարիտ օլմուշ օլմաղլա, պունլարտան պիր դաչ թապուրու կիրիտէ կէօնտէրիլէճէք տիր։ Թունա օրտույի հիւմայունունտա իպրազը հիւսնիւ խըտմէթ իթմիշ օլան Ֆերիդ Սալիհ բաշա կիրիտտէ պուլունան ասքիրի շահանէյէ պաշ գօմանտան թային գելընմըշ տըր։ Ինկիլիզ միրալայը Ռրիսգօ, եավէրի հարպ սրֆիթըյա բաշայի միւշարիէյհին մայէթինտէ պուլունաճագ տըր։

—Տէրսաատէթ մէպուսլարընտան Ահմէտ Հիլմի էֆէնտի սալը կիւնիւ Իսկիւտարտա վէֆաթ իթմիշ տիր։ Միւթէվէֆայի միւմայիլէյհ մուհաճիրլէրին իսքեանու իգամէսինէ նէզարէթ իթմիշ օլտուղունտան, պու սէպէպլէ Թիֆօ խասթէլիյինտէն թութուլմուշ իսի։

—Պանգը Օսմանինին Ռուսճուգ շուպէսի մէմուրլարը, շէհիրի մէզքիւր թօբա թութուլտուղու վագթի վարնաեա կէլմիշ օլտուգլարընան, շիմտի եինէ Ռուսճուղա կիթմիշլէր տիր։ Պանգը Օսմանի, վարնատա, իսքանեա գօնսօլօսու Մ. Անժ Տիւրնինին թահթը իտարէսինէ, պիր շուպէ տահա թէէսիս իթմիշ տիր։

— Վօլօստան եազըլտըղընա կէօրէ, օրայա հէր կիւն ասքիրի շահանէ վարիտ օլմագտա վէ ասըլարա գարշը հարաքէթ իթմէք իւզրէ իչէրիլէրէ կէօնտէրիլմէքտէ տիր։ Էլտնթըրհալա սանճաղընտա օթուզ պին նէֆէր օսմանլը ասքերի վար տըր. պաշը պօղուգլար վէ սաիր նէվ ֆասքիրի ղայրը մունթազամէ պու հիսապ տախիլինտէ տէյիլ տիր։

— Բատօստան եազըլտըղընա կէօրէ, ճէզիրէի մէզքիւրէնին գարշըսընտա, Անատօլու սահիլի իւզէրինտէ վագի Մագրի գասապասընըն գայմագամը Բայիֆ էֆէնտինին սույի մէսլէքինտէն ահալի բէք թաճիզ օլուպ, լազըմ կէլէն եէրլէրէ շիքեայէթ իտէր իսէ տէ, պու շիքեայէթլէրէ հէվալէի սէմմի իթիպար օլունմամաղա, Մագրի գասապասընըն ահալիսի, քէնտի իչինի քէնտի էլիյլէ կէօրմէյէ գարար վէրիր. պինաէն ալէյհ, ալաթուրգա մարթըն 2 սինտէ խրիսթիյան վէ միւսլիման ահալինին պէօյիւք պիր գըսմը, հիւքիւմէթ գօնաղընա կիտիպ, ճէպրէն գայմագամը ասաղա ալըրլար, վէ էնվայի հագարէթլէրէ տէնիզ սահիլինէ գատար կէօթիւրիպ, օրատա պիր կէմիյէ գօրլար, վէ կէմի տախի տէրհալ հարէքէթ իտէրէք աչըլմայա պաշլար, Բայիֆ էֆէնտի սաղ սելիմ բատօսա չըգարըլըր, վէ Մագրի գասապասընըն ահալիսի բահաթլանը։

— Ասքիրի Մըսրիյէյի վէ վարնատա պուլունան վէ ասքիրի Մըսրիյէյհ այիտ օլան պիր խայլը թօք վէ միհիմմաթը Մըսրրա նագլ իթմէք իւզրէ, խըտիվի Մըսրը հազրէթլէրի օն պիր գըթա նագլիյէ վաբօրու կէօնտէրմիշ տիր։

— Իթալիա պաշ գօնսօլօսու Մ. Նէկրի մէզունէն չարչէնպիհ կիւնիւ չէհրիմիզտէն հարէքէթ իթմիշ տիր։ Իթալիա սէֆարէթխանէսի աթաշէլէրինտէն գօնթ Դասանօվա տախի եէվմի մէզքիւրտէ հարէքէթ իթմիշ տիր։

— Օտէսսատան վարիտ օլան սօն մէքթուպլարա նազարէն, Ռուսիանըն ճէնուպ շըմէնտֆէրլէրի իւզէրինէ խայլը նագլիյաթը ասքէրլիյէ իճրա օլունմագտա տըր։ Ռուս հիւքիւմէթի Օտէսսա իսթիհքեամաթընը իքմալ իթտիրմէքտէ տիր։

— Ասիսթէֆանօս օրտուկեահընտա պուլունան Ռուս ժէնէրալ վէ զապիթանընտան պիր խայլըսընըն մատամալարը Օտէսսատան Ասիսթէֆանօսա կէլմիշ տիր։

—Այա Սթէֆանօստա պիր թէաթրո թէէսիս օլունմագտա պուլունտուղունու պունտան ագտէմ եազմըշ իտի։ պու թէաթրո Իթալիալը արթիսթլէրէ մախսուս իսէ տէ, կիւլլի ցակոբ էֆէնտի խասսէթէն Կրան տուգ Նիգօլա հազրէթլէրի թարաֆընտան տավէթ օլունմաղլա, քէնտի արթիսթ թագըմըլա չու կիւնլէրտէ մէզքիւր թէաթրոյա կիտէրէք, կէլէճէք բաղար կիւնիւ Կրան տուգ հազրէթլէրինին հուզուրունտա իլք պիր օյուն իճրա իթտիրճէք տիր։

— Տիւնքի կիւն Տէրսաատէթտէ ճէվամիի չէրիֆէտէ պուլունան Ռումէլի մուհաճիրինտէն պաղըլարը Անատօլու թարաֆընա կէօնտէրիլմիշ տիր։

— Պուլղար էքզարգը սապրգ Անթիմօս էֆէնտինին նէֆ օլունան պաղը Պուլղարլար իլէ պէրաբէր աֆվ օլունտուղու եազըլմըշ իսի տէ, Դուրիեէ տ'Օրիան զաղէթասը, էֆէնտիի միւմայէյհին էնգարէտէն հարէքէթ շիմտիլիք թէէխիր օլունմասընա տաիր էմր վերիլտիեինի եաղըյօր։

—Ռուսիատա պուլունան Օսմանլը էսիրլէրինին վաթանլարընա իատէսի իչիւն Օտէսայա միւթէվէճճիհէն տիւնքի կիւն պիր դաչ վաբօր Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշ տիր։ Էվվէլի էմրտե խասթէկեան իլէ մէճրուհին նագլ իտիլէճէք տիր։

—Կէչէն կիճէ Սէլանիքտէ զարպտան շարգա տօղրու պիր պիրինի միւթէագիպ իւչ տէֆա խաֆիֆճէ հարէքէթի արզվուգու պուլմուշ տուր։

—Իշպու մարթըն 30 նճի բէնչէնպիհ կիւնիւ իպթալ օլունան գավայիմին եէվմիյէ բուսուլասը։

Զուվալ, ատէտ, 4712

Պէհէր չուվալ, բայիճ ագչէ ղուրուշ 40։

Հասրլաթ ղրշ 188,500

Եալընըզ Եիւզ սէքսէն սէքիզ պին պէշ Եիւզ ղրշ տուր։

—Պու սապահքի բօսթա իլէ ալտըղըմըզ Էվրօբա ղազէթալարընտա միւնտէրիճ Նիսան 15 թարիխի պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Ռուսլար Ինկիլթէրրա իլէ մուհարէպէ վուգու պուլտուգտա, Օսմանլը տօնանմասընընն քէնտի էմրլերի թահթընտա պուլունմասընը Պապը Ալիտէն թալեպ իթմէքտէ իմիշլէր։

Վիէննա, 5 Նիսան. — Ռուս օրտուսու թարաֆընտան կէլիպօլու իւզէրինէ տօղրու եէնի պիր հարէքէթ վուգու պուլմուշ տուր։ Այա Սթէֆանօսա հէր կիւն էրզագ տօլու Ռուս վաբօրլարը կէլմէքտէ տիր։ Պալգանըն էօթէ թարաֆընտա պուլունան Ռուս ասքէրլէրի Թունա սահիլինէ թէգարրուպ իթմէքտէ վէ իսթիհքեամլէր եաբմագտա տըրլար։ Սօֆիյա քիւլլիյէթլի ասքէր թօքլայօրլար։

Թրիեսթէտէն մէվրուտ պիր թէլէկրաֆ, Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին, Արապիսթան սահիլինտէ վէ Սիւվէյիշ գանալը եօլու իսթիհնտէ պուլունան Ատէն շէհրի գուրպինտէ, Հինտ ասքերի իչին 25 պին նէֆէրլիք պիր օրտուկեահ թէշքիլ իթմիշ օլտուղունու խապէր վէրիյօր։

Տէրսաատէթ 1 Նիսան. — Պապը Ալի, Պողազ իչի գալէլէրինի զապթ իթմէք իչին Ռուսլար թարաֆընտան վուգուա կէլէն թէքլիֆլէրին ճիւմլէսինէ տախի ճէվապը բէտտ վերմիշ տիր։ Կըրան տուգ Նիգօլա Պապը Ալիյէ պէյան իթտի քի, Զաթը հազրէթի Բատիշահինին բիզասը օրմագսըզ, Ռուսլար Տէրսաատէթ իւզէրինէ տօղրու իլերուլէմէյէճէքլէր իմիշ։

Պուքրէշ, 2 Նիսան. — Ռումանիանընն Սէնատօ վէ մէպուսան մէճլիսլէրինին խաֆի պիր իճթիմաընտա, Այա Սթէֆանօս ահնամէսինէ գարշը գաթի պիր բըրօթէսթօնամէ գալէմէ ալմաղա գարար վերիլտի։

ԻԽԹԱՐ

Պու կիւնքի ղազէթամըզընը պաղը նիւսխէլէրինտէ, իքինճի սահիֆէնին 5ինճի սիւթիւնիւնիւն 55ինճի սաթրընտա «Զիւրա» լուղէթի քիւրտ վէ 56ինճը սաթրընտա «Գերքէս» լուղէթի Զերքէս օլաճագ տըր։

ԽԻԼԱՍԱԾՔ

ԱՀՎԱԼՔ ԲՕԼԻԹԻԳԻՑԷ

Շիմոիյէտէք Էւրօբա տէվլէթ-լէրինտէ շարդ հադգընտա դա-բարլաշմըշ պիր բօլիթիգա վար մը,յլրբ եօգ մույուտու, վէ վար բոր իսէ նէտէն իպարէթ իտի, պիզ պու սիվալլէրին ճէվապընը, գապինէթլէրին էսրարընա վագբի օրնագ շէրէֆինէ նայիլ օլան պա-զը ղաղէթալէրէ իհալէ իտիւպ, օ գատար եիւքսէքտէն ուշամազ օր-տուպումուզու պէյան իլէ պէրա-պէր, Լօրտ Սալիզպուրինին «Դէ-էֆ-էֆլի կիպի, հէր քէսին կէօզիւ էօնիւնէ գօնուլան պիր թահրի-բաթտան պիր շէյ ադնայապիրա-յիմիզի վէ Լօրտու միշարիէյհին Ջիւպհէսիզ Էւրօբայա պիր եէնի բօլիթիգա դարուսու աչմըշ օր-տուղունու քէշքի իտէպիլայիմիզի իգրարէ մէճպուրուզ։

Վէ վագտա իբի իւշ սէնէտէն պէրու մէյտանտա օլան Էվրա-գը ատիտէյի ըսմիյէ մէյանընտա, պիր տէվլէթին բօլիթիգա-սընը միպէյին օլարագ, պունտան մուֆասալ, պունտան միւ-սէրրահ վէ պունտան միւքէմմէլ պիր վարագա տահա կէօզիմիւ-զէ իլիշմէմիշ տիր։ Զօգ տէֆա պիր մէսէլէնին հալլի, մէսէլէնին պէշիմլիճէ պիր սիւրէթտէ տէր-մէյան օլունմասընա մէնուէթ օր-տուղունտան, վէ պու դաղիյէ իսէ տէվայիրի տիբլօմաթիգիյէտէ պիր զարալը մէսէլ հիւքմիւնտէ պու-լունտուղունտան, պու ճիհէթլէ շարդ մէսէլէսինին հալլինէ շիմտի հէր վագթտան զիատէ իւմիտ-վար օլունապիլիր։ Լօրտ Սալիզ-պուրի մէսէլէնին հալլինէ մէտար օլաճագ մէվատէն շիւպհէ եա մէճհուլիյէթ թահթընտա հիչ պիր շէյ պրագմայրպ, հէր շէյի բէր-թէվսուզ շավգը իլէ թէնվիր իթ-միշ, վէ հէր կէօզիւն կէօրմէյէ-ճէյի էն ուֆագ շէյլէրի տէ գուվ-վէթլի պիր խուրտէպին իլէ պէօ-յիւթմիշ կիպի տիր։

Մալիւմ օլտուղու վէճհ իլէ, Էւ-րօբա բօլիթիգասը պու կիւնրի կիւն Այիսթէֆանօղ մուահէտէսի եախօտ մուգատտէմաթը սուլհի-յէսինտէ տիր. մուահէտէյի մէզ-քիւրէ իսէ պէտապաթ պիր մու-հարէպէնին սօն մահսուլու օլուպ, մուհարէպէյը մէզքիւրէյէ սէ-պէպ օլան շէյ իսէ, կիւյա շարգ խրիսթիանլարընը բըլահաթը ահվալի օլուպ պունա սահիհ նա-զարը իլէ պագըլա պիլէ, Ռուսիա պու բըլահաթը հուտուտ կէնիշլի-յինտէ կէօրիւպ, հուտուտ տա-խիլինտէ նէ գատտը տաշ տէրէ չայ վէ տէնիզ զիատէ օլուրսա խրիսթիյանլարընը ահվալի տէ օ գատար զիատէ բըսլահ օլուր կիպի իշի մատտիյաթտէ արատըզը հալ-տէ, Լօրտ Սալիզպուրի տախի ա-նընը մուղայիրի օլարագ, բըլահա-թը լաղմէյի տաղա տէրէյէ չա-յա վէ տէնիզ հասը իթմէյիպ, ահալիլէրին սաատէթ, էմնիյէթ վէ թարագգիյաթընտա կէօրիւր. վէ պունուն իշին տէ թէվսիի հուտուտա օ գատար լուզում կէօրմէզ. վէ պունտա պիր պէօ-յիւք հագդը տա վար. չիւնքի Է-յէր խրիսթիյան բըլահաթը եալը-նըզ պիր հուտուտ տայրէսինտէ օլմագ լաղմկէլսէ, պու հուտուտ տահանէ գատարտա կէնիշ թու-թուլա, հուտուտուն խարբճընտա [օլան տախիլինտէ օլանտան դբյասա կէլմէզ տէրէճէտէ էղէմ օլտուղունտան ումումի պիր բըլա-հաթ ատտ օլունամայրպ, խու-սուսի բըլահաթը տախի շարդ մէ-սէլէսի իլէյէպէտ հալլ օլունամա-տըգտան մաատտա տահա զիատէ բաշարբզա տիւշէճէյի թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր։

Բէնճէշմպէ կիւնիւ կէլէն թէ-լէկրաֆլար սահիհ իսէ, պու պահ-սըմբզը բրէնս կօրչագօֆ քէնտի-սի տախի թէքմիլէն թաստիգ իթ-միշ օլուր. թէլէկրաֆ, բրէնսը միւշարիլէյհին Սալիզպիւրի սիր-բիւլէրինէ վէրտիյի ճէվապտան պահս իտեր. Կօրչագօֆ Սալիզ-պիւրիյէ տէմիշ օլա քի, հայտէ պիր էյամ Այիսթէֆանօս մու-գատտէմաթընտան եա մուահէ-տէսինտէն սարֆը նազար իտէլիմ, վէ անը քէէնտի լէմ եէքիւն հիւ-միւնտէ թուխթալըմ. լաքին լօրտ Սալիզպուրի, պունուն եէրինէ կէ-բէք ինկիլիթէրրա վէ կէրէք ու-մում էվրօբա մէնաֆիինի վէ խու-սուսի իլէ շրէ իրէնինանլարընը սա-ռէնէ հալնէ միւսթէլզիմ պաշգա նէ ահանամէ գօյապիլէճէք, օնու պիզէ պէէան իթսին։

Տիմէք օլուր քի, պալատէ ի-ֆատէ իթտիյիմիզ վէճհ իլէ, բը-բէնս կօրչագօֆ Խրիսթիյան բըլա-հաթընը զիատէ տապլարտա, չայ-լարտա վէ տէնիզլէրտէ կէօրիյօր նէթէքիմ ինս սնլարտա։ Պիւթիւն Էվրօբատա տիբլօմաթլարընը չէյ-խի մագամընտա օլան պիր զաթը մէհարէթ սրֆանընը բօլիթիգասը-նը պիզիմ կիպի պիր ահիզ, գրի-թիգա, եանի հագգը եա հագգ-սըզ օլտուղունա հիւքմ իտէմէզ. ֆագաթ միբատրմըզ գրիթիգա օլմաեըպ, անճագ լօրտ Սալիզ-պուրի բօլիթիգասընընը չըմալ բօ-լիթիգասընընը մուղայիրի օլտու-ղունու պէէան իթմէք օլտուղուն-տան, գրիթիգայը լօրտու միշա-բրիլէյհ իթմիշ օլուպ, պիզ օնուն բավիսի օլտուղումուզ իշին տէ թայիպ օլունամայրզ։

Իշթէ լօրտու միշարիլէյին քէն-տի քէլամիրի. «Օսմանլը մէմ-«լիքի միճէրրէտ Օսմանլը իտա-«բէսինտէ օլարագ բըլահ օլուն-«սուն, մուհագգագ իշթիքեալէ-«բին ճիւմլէսի մահվ իւ իղալէ «գելընսբն . . . վէ պէօյլէ խա-«յբրը նէթիճէլէրէ պէ՞ս պէ եզ «իլէ վասլ օլունմազ, իլա, ահա-«լէյի պուլունտուգլարը հայտէն «օ տէրէճէ խօշնուտ վէ մէճմուն «իթմէքլէ քի, անկիրտէ պիր վէ-«թան հիսսի հասըլ օլսուն . . .»

Նասըլ քի կէօրիւլիւր, լօրտ Սալիզպուրինին բօլիթիգասը, կօր-չագօֆ բօլիթիգասը կիպի հու-տուտ թահթընտա տէյիլ տիր։

Պունտա ֆագաթ չու վար քի, լօրտ Սալիզպուրի թէրճէմանը օլ-տուղու Ինկիլիզ բօլիթիգասընը «էրէյ-էր սիւրէթի իլէ ումումի էվ-րօբա տէվլէթլէրինէ թէպլիղ իթ-միշ օլտուղունտան, մատտէ եա-լընը Կօրչագօֆ իլէ Սալիզպուրի եախօտ Ռուսիա իլէ Ինկիլթէրրա արասընտա գալմըշ տէյիլ տիր, հաթթա էյէր պէօյլէ օլայրը, պու սիրբիւլէրէ հաճէթ տախի գալմազ ըտը, չիւնքի կօրչագօֆ պէքլէյէպիլիրմիյիտի քի, Ինկի-լիզ բօլիթիգասընընը նէ օլտուղու-նու պիր սիրբիւլէրտէն տույսուն, կէրէք Ինկիլիզ խարիճիյէ նէզա-րէթի, վէ կէրէք Ռուսիա սէֆիրի գօնթ Շուվալօֆ օնու պաշգա թահրիրաթլա կօրչագօֆա էվվել-ճէ պիլտիրմէմիշ օլմալարը գապիլ մի տիր. պինաէն ալէյհ սիրբիւ-լէր տահա զիյատ օ պիր տէվ-լէթլէրէ պիր մալիւմաթ վէրմէք իշին տիր նէթէքիմ Ռուսիայա։

Իմտի մատտէ շիմտի օ պիր տէվլէթլէրին թագտիրինտէ վէ օ պիր տէվլէթլէրին ճէվապընտա տըր. օնլար տա խրիսթիյան-լարընը ըսլահաթընը հուտուտ տա-խիլինտէ վէ մատտիյաթտա մը կէօրէճէքլէր եօգսա ինսանլարտա վէ մանէվիյաթտա մը. էյէր օն-լարտան պիր ճէվապ զուհուր իթ-մէզ իսէ, բէնճէշմպէ կիւնքի նիւս-խէմիզտէ տէնիլտիյի կիպի, Սա-լիզպուրի նօթասընընը, «ատէթ «իւզրէ հէր եէնի խարիճիյէ նա-«զըրընը, մէթպուու օլան տէվ-«լէթինին բօլիթիգասընը տուէլը «սայիրէյէ թէպլիղ իթմէք խու-«սուսնտան զիյատէ պիր էհէմ-«միյէթի օլամազ.»

Վագտա մէզքիւր նօթա թէգ-գիդ օլունմայարագ սաթհիճէ գը-բատաթ օլունուր իսէ, Այիսթէ-ֆանօղ ահանամէսինի քիւլլիյէն մահվ իւ իղալէ իթմէք իսթէյօր կիպի կէօրիւնիւր. ֆագաթ նօ-թատան հագգիգէթէն պու մանա չըգապիլիր օլա, պըրագալըմ սայիր տէվլէթլէրի, Ինկիլիզ միլ-լէթինին էն զիյատէ գօնսէրվա-թէօրլէրի տախի պուրալարատագ կիտէմէզ զոնն իտէրիզ, չիւնքի Այիսթէֆանօղ ահանամէսինի չիւ-բիւմէք 1856 ահանամէսինի իպ-գա իթմէք տէմէք օլուպ, պու տա պիր Դըրըմ սէֆէրինէ տահա միւհթաճ օլաճաղընտան, պունու տա Էվրօբատա միմքին կէօրէն պիր քիմսէ եօգ տուր։ Լաքին պուրալարա հաճէթ տախի եօգ տուր, չիւնքի Սալիզպուրինին նօ-թասընտան պու մանա չըգարը-լամազ։ Լօրտու միշարիլէյհ, նօ-թասընտա, թէքմիլ ահանամէնին գօնկրէ միւզաքէրաթընա հէվա-լէսինտէն Ինկիլիզ գապինէթինին մագսէտի, հէր պէնտինի տէ գա-պուլ իթմէմէք իշին օլմատըզը-նը քէնտիսի աղնաթըյօր. հաթ-թա պունու իբի տէֆա թէքրար-լամասը, պունու պիր նիյէթլէ սէօյլէյօր օլտուղունու թաստիգ իշին տիր զանն իտէրիզ. պիր տէ, զաթէն Սթամպօլ գօնֆէ-ռանսընն գարարլարը 1856 ահա-նամէսինի ֆէսխ իթմիշ իքէն, լօրտ Սալիզպուրինին Սթամպօլ գօնֆէրանսընը խասսէթէն զիքր իտիւպ տէ, «այնը նէթիճէլէրլէ «այնի տէրէճէլէրտէ այնի վասէ-«թայէր իլէ տէսթրէս օլունա-«մազ» տէյի իլավէ իթմէսի, պու պապտէ խայալաթա տախի պիր մահալ պըրագմազ արթըդ։

Գինաէն ալէյհ պատազին 1856 ահանամէսի դէնդէրճընդան պահս իթմէք, բօլիթիգա չինաս պիր ադլ իշի տէյիլ տիր։ Ընճագ ու-մում Էւրօբա տէվլէթլէրինտէ կէօրիւլէն ճահտ վէ իգտամ մէզ-քիւր ահանամէնին է... վէ դէդէ-նին մահվ իթմէմէք տիր, վէ պու էսաս իսէ մէսէլէյը շարգի-յէնին պիր վէ եա պիր դաշ տէվլէթ ըէյի եա իրատէսի իլէ հալլ իւ թէսվիյէսինէ միւսաատէ օլունմայրպ, ումումի տուէլը մու-ազզամ իթթիֆագը իլէ թէսվի-յէբէզիր օլմասը տըր. եանի 1856 ահանամէսինին միւնտէրիճաթընը տէյիլ, էսասընը իպգա իթմէք տիր. եախօտ տահա աչըզը, գօնթ-բաթը եըրթըպ աթմայրպ, գօնթ-բաթը թազէլէմէք տիր։

Շիմտի Էւրօբա տէվլէթլէրի պունու Սալիսպիւրի նօթասընա պիրէր պիրէր ճէվապ վերէրէք մի իճրա իտէճէքլէր, եօգսա պիր գօնկրէյէ մի լուզում կէօրէճէք-լէր, օրասը հէնիւզ ըէսմէն մա-լիւմ տէյիլ իսէ տէ, գօնկրէ թէ-ճէմմիւիւնէ թէքրար պիր մէյլ վէ բաղպէթ հասըլ օլմագտա օլ-տուղու տա ինքեար օլունամազ։

Պիզճէ, պիր Էվրօբա մէճլիսի թէճէմմիւ իտիւպ տէ, Այիսթէ-ֆանօս ահանամէսի միւնտէրիճա-թընը նըսրֆ նըսրֆա եախօտ պիր սիւլիւսի եա պիր ռուպու գալա-նա գատար թատիլ իտէճէքլէր տէ օլաալար մատտէ օնտա տէյիլ տիր. մուհարէպէտէն պիզէ օ տէրէճէ պիր զարար հասըլ օլմուշ տուր քի, 1856 ահանամէսի թէ-մամը թէմամընա իպգա օլսա տա, օ զարարը պիզէ էօտէյէմէզ, պի-զիմ իշին 1875 տէ քի հալիմիզի պուլապիլմէք պիր Ֆաշ Եիւզ մի-լիոն լիրա իլէ Եիրմի օթուզ սէնէ վագթա միւհթաճ տըր, պունու հիչ պիր գօնկրէ պիզէ թէտարիք իտէմէզ։ Գօնկրէնին պիզէ էտէ-ճէյի խայր, ահանամէյի քիւ-չիլթմէք վէ տարալթմագ իլէ տախի հասըլ օլմազ, պիզէ լա-զըմ հաթթա էլզէմ օլան չէյ չու տուր քի, ֆիմապատտ պու մա-գուլէ թաարրուզաթ վէ թէճա-վուզաթ պիր տահա վուգու-պուլմամասը իշին, գօնկրէ պի-զէ վէ Էվրօբայա նէ էհթիյէթ վէրէճէյի, եախօտ վերէպիլէճէ-յի տիր։ Զաթէն 1856 ահանա-մէսի պու ֆիքը իլէ թանզիմ օ-լունմուշ իքէն, քիֆայէթ իթմէ-տյինի պու կիւնքի կիւն պուլուն-տուղումուզ հալ, իգթիզասընտան զիատէ տէ իսպաթ իտէր։ Պիզէ գալսա, պիզ պու էհթիյէթի ար-թըգ նէ Էվրօբատա վէ նէ տէ գօնկրէտէ արամայըպ, քէնտի-միզտէ արամայըզը։

Ինկիլիզտէն Ֆրանսըզտան չունտան պունտան մուավէնէթ պէքլէմէք, եախօտ Ռուսիանընը զաաֆընը իմիտ իթմէքլէ վագբի կէչիրմէք, մէսէլէնին էթրաֆընը տօլաշմագ տըր, իշինէ կիրմէք տէյիլ տիր։

Պիզճէ, շու պուլունտուղու-մուզ հալին թէբրարընը գապիլ-սիզ իթմէք, պիզիմ քէնտի էլի-միզտէ օլմալը տըր, վէ պատազին թէմամիյէթ վէ իսթիգլալիյէթի-միզի մուհաֆաղա իթմէք, պաշ-գասընընն իշի օլմայրպ իլա քէն-տի իշիմիշ օլմալը տըր։ Պունլարը պ՞աշգասընա թէէմին իթտիրմէք, ֆըգտանընը իգրար իթմէք օլմա-սա պիլէ, պիզճէ, պիզիմ իշին պէչինճի ալթընճը տէվլէթ բա-տէլէրինէ գատար թէնէզզիւլ իթ-մէք տիր զանն իտէրիզ։

Ալլահ վերէ տէ պիզտէ պիր զաաֆը պասար օլտուղու ի-շին կէօրէմէեօր օլալըմ. պու պապտէ պիզի թէէմին իտէճէք չէյ, ըսլահաթը սահիհէտէն պաշ-գա պիր չէյ օլմայաճաղը, մանէն-տը զէյայը չէմն մալիւմ իքէն. պիզ օնա տայիր պիր հարէքէթ էսէրի հալա կէօրէմէեօրուզ։

Գօնկրէյէ տախիլ օլաճագ մու-բախասլարըմըզընը էլինտէ նու-մունէ օլարագ, պիր վիլայէթ տէ-յիլ, ըսլահաթը մէվուտէնին վիւ-ճուտինի իսպաթ իտէճէք պիր մութասարրբֆլէգ օլսուն պուլու-նայրտը, Էվրօբա մուբախասլա-ըընընն զիհնինի իհաթէ իտէն մուխթարիյէթը իտարէ սէվտալէ-ռինի, եախօտ նէզարէթ լաֆզը ի-լէ իւզէրիմիզէ մուսալլաթ օլմագ աշգլարընը պէլքի թէսքին իթ-տիրէպիլիրտիք։

Իմտի հէր շէյէ թագատտիւմ իտիլէճէք շէյին հէր շէյէ թէէխ-խիւր իթտիրիլմէսինէ նէ՛ իլէ մա-զերէթ օլունապիլիր. ագլը գասի-ռիմիզին էրէմէտիյի պիր շէյ օլ-տուղունու իգրար իտիւպ, վագ-թը մէրկունունա մունթազրը օլ-մագտան պաշգա պիր իւմիտ քէօշէսի պուլամայրը։

Ց. ՎԱՐԴԱՆ

ՄԷՍԷԼԷՑԸ ԷՐՄԷՆԻՆ

Այիսթէֆանօս ահանամէսինին մալիւմ օլան օն ալթընճը պէնտի, վէ միլլէթը էրմէնիյէ հագգընտա, ինկիլիզ միլլէթի ճանիպլինտէն տախի չու սօն հաֆթալարտա նիւմայան օլան ասարը թէվէճ-ճիւհ, միլլէթը մէրգումէ իշիւն հագիգէթէն պիր տէվրը մէսուտ ատտ օլունապիլիր։

Պէօյլէ պիր տէվրը մէսուտուն թէյէմմիւնէ հուլուլի իշիւն միլլէ-թիմիզ նէ գատար տէհրլէր պէք-լէմիշ, վէ պու ուղուն տէհրլէրտէ նէ տէրէճէ միհնէթ վէ մէշգ-գաթլարա թահամմիւլ իթմիշ էլ-հասըլ մէթպուու մուֆախխամը օլան տէվլէթը Այիսէյ ըղհարը զայրէթ համիյէթ վէ սատագ իթ-մէք իւզրէ նէ գատար վէսիլէլ-րի օլմուշ, վէ հասպէլ գատէր տահա զիյատէսինի իյֆա իտէճէք մէվգիլէրտէ պուլունամատըզը ի-շիւն էօթէտէն պէրու նէ գատար եիւրէք թիւքէթմիշ, նիհայէթ պէօյլէ պիր թէվճճիւհիւ ումու-միյէ մազհար օլմագըզա նէ ֆազիլէթլէ իսթիհգագ վէ լիա-գէթ քէսպ իթմիշ, միրատը ա-ճիզանէմիզ պունլարտան պահս իթմէք տէյիլ տիր. պունլարը խարբճտան վէ միլլէը սայրրէ տի-հէնինտէն իշիթմէք, պիզէ տա-հա պիր խօշ կէլիր, նէթէքիմ քէնտի լիսանընմըզտան։

Միւրատը ճիզանէմիզ մահ-զա տէրէճէյը իւյատէ, մէթպու-ու մուազզամ վէ մուֆախխամը-մըզ օլան սալթանաթը սէնիյէտէն իսարտ պուրուլան մէվատի ա-լիյէյի, վէ տէրէճէյի սանիյէտէ Ինկիլթէրրա վէ մէմալիքի սայը-բէտէ միլլէթիմիզ հագգընտա շայան պուրուլան պիր թէվճճ-ճիւհիւ խայրխահանէյի քիմսէյէ պիր պարը կիրան օլմայարագ։ Նէ գատար միմքին իսէ օ գատար զիատէ միւսմիր իթմէք, նէ վա-սէթալէրէ միւթէվագգըֆ իսէ անլէրտէն պահս իթմէք օլտու-ղունտան, պունու տա պէր վէճ-հը աթի պազը թաֆսիլաթա միւհթաճ կէօրիւրիւզ։

Միլլէթիմիզին էօթէտէն պէ-րու Զիւրա, վէ մուախխարէն տախի Պերքէս խաշարաթընտան կէօրտիւյիւ վէ կէօրէ կէլտիյի էնվաը մէզալիմվէ իթիսաֆ ճիւմ-լէյէ մալիւմ տիւր. տէվլէթը Ա-լիյէնին թահիւտիւ ալիսի տախի միլլէթի պու մագուլէ պէլիյէլէր-տէն խէլաս իթմէք իշիւն օլտու-ղունտան էվվել էմրտէ պու խու-սուստա պիր իբի սէօզ սէօյլէմէ-միզ իճապ իտէր։

Մէհէնիյէթը տէվրան հէր նէ տէրէճէ քէմալէթէ վասլ օլմուշ եա օլապիլիր տէ օլսա, հէր մէ-մալիքտէ ճինայաթը վէ ասհապը ճինայէթի պիր տէրէճէյէտէք թագլիլ իտէպիլիր, լաքին պիւ-թիւն պիւթիւնէ մահվ իտէմէյէ-ճէք կիպի կէօրիւնիւր։ Հէր պիր տէվլէթ ումումու ինղրպաթիյէ-սինէ հէր նէ տէրէճէ ճահտ իւ իգտամ իթմէ, մասրաֆընա վէ քիւլֆէթինէ պագմայարագ հէր նէ մէրթէպէ մունթազամ պիր հիյէթը զապթիյէյ մալիք տէ օ-սա, եէնէ հասպէլ պէչէրիյէթ հիչ պիր մէմլէքէթտէ գաթլ վէ ճէր-հը նուֆուս, զասպ, սըրգաթ վէ էմալը օլան ճինայաթընն ատէմը վուգուու գապիլ օլամամագտա տըր. պու ճիհէթլէ Էրմէնի միլ-լէթինին էմէլ վէ արզուսի պունտա քէնտինէ մախսուս պիր իս-թիհնակյէթ թալէպ իթմէք օլա-մազ։ Պէօյլէ շէյլէրտէ միլլէթի-միզ տէ միլլէը սայրրէ միսիլու-

հէմ ֆաիլ վէ հէմ մէֆուլ օլապիլիպ, վագտա գույուտաթը ըսմիյէյ միւրաճաաթ օլունսա, միլլէթիմիզին պէօյլէ շէյլէրտէ ֆայիլ օլմասընտան իսէ տահա զիատէ մէֆուլ օլտուղու, եանի ղալիմ օլմագտան իսէ, մաղլում օլտուղու բէք աշիքեար սիւրէթտէ մալիւմ օլապիլիր իսէ տէ, շիքեայէթ պունտա օլմատըղընտան ճայը պահս օլամազ։

Մատտէ պիր Հասանըն եա պիր Նիգօլինին պիր Գրիգորու եա պիր Կարապետի վուրուպ թէլէֆ ԻԹՄէսինտէ տէյիլ տիր, իլլա ք՝ուրտ վէ չէրքէս կիպի պինէր վէ եիւզպինէր իլէ սայլան ագվամը վահշիյէ եիւզիւնտէն միւթէմատի կէօրիւլէն էնվայը խասարաթտա, վէ պունլարըն շիմտիյէտէք վէ հալա մէն օլունամամասընտա տըր։

Մատտէ պիր վէ եա պիր Դաշ Քիւրտ, եախօտ պիր վէ եա պիր Դաշ Զէրքէսին վահշիյէթը մախսուսէսինտէն հասըլ օլան մէզալիմտէ տէյիլ տիր, իլա Քիւրտ օլտուղու, վէ Զէրքէսին Զէրքէս օլտուղու վէ Էրմէնինին տէ Էրմէնի օլտուղու իշիւն հասըլ օլան խասարաթտա տըր։

Ի՞նչ պու մէրքէզտէ օլտուղու հալտէ, հիչ պիր թահիւտ, հիչ պիր թէվէճճիւհ, ՝հէր նէ տէրէճէտէ ճիտտի վէ գալպի տէ օլսա, եինէ միլլէթի պու մագուլէ մէզալիմտէն տայիմի պիր սիւրէթտէ գուրթարմազ։

Զիունքի հէր ինսանըն դաթիլ, եա ճարիհ եա ՝դասիպ օլապիլիր օլտուղու իշիւն, պիր տէվլէթին զապթիյէսի հէր նէ մէրթէպէ մունթազամ տա օլսա, հէր ինսանըն պաշը ուճունա պիրէր զապթիյ տիքէմէզ, պէօյլէ տէ հէր Քիւրտ վէ եա հէր Զէրքէս հէր Էրմէնիյէ պիր զուլմ իտէպիլիր օլտուղու իշիւն, տէվլէթ տախի պու պապտէ հէր նէ թահիւտ ալթընտա պուլունսա, եինէ հէր Զէրքէսին վէ հէր Էրմէնինին պաշընա պիրէր զապթիյ տիքէմէզ։

Ի՞նչթէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, միւթէմատին տէվլէթլէր, ահալիլերինի մէզալիմտէն վիգայէ ԻԹՄէք իշիւն, տէվլէթճէ լաղմ կէլէն թէտապիրի ինղիլապթըյէ իլէ պէրապէր, ահալիլերէ քէնտի քէնտիլերինի մուհաֆազա ԻԹՄէլերի իշիւն տախի աղչօգ պիրէր սէլահիյէթլէր վէրիրլէր։ քի պիր զալիմ, Ալլահտան, վէ հիւքիւմէթտէն, գաթլտէն վէ բրանկատան գօրգմասրդը հալաէ, պարէմ ճինայէթինէ ֆէտա իտէճէեի մապլումտան տա գօրգապիլիր օլսուն։

Մէսէլա Քիւրտլէր նէ իշիւն Էրմէնիլէրէ պու գատար զուլմ իտէպիլիպ տէ պաշգալարընա օ գատար իտէմէյօրլար, շիւպհէսիզ, պաշգալարընտան գօրգուպ Էրմէնիլերտէն գօրգմատըգլարը իշիւն։ Ամմա հիւքիւմէթ՝ վէ զապթիյէ պատազին Էրմէնիլերի մուհաֆազա իտէճէք տիր տէնէճէք, վագտա պալատէ իֆատէ օլունտուղու վէճհ իլէ հէր Էրմէնին եա հէր Քիւրտիւն պաշընա պիր զապթիյէ նէֆէրի տիքմէք գապիլ օլսա, պու տա գապիլ օլապիլիր տի, եօգսա տաղլարտա, տէրէյէրտէ։ Եօլլարտա, չիֆթլիքլէրտէ եախօտ զապթիյէ մէրքէզլէրինտէ ուզագտա օլան գարիյէլէրտէ պիլէ։ պիր Քիւրտ եա Զէրքէս օրթաղլըղը զապթիյէտէն խալի պուլտու մու, եինէ իտէճէյինի իտէր, վէ թութուլմադ վէսվէսէսի օլտուղու հալտէ տէ, ալժընա պինիպ, սաաթլար վէ կիւնլէր իլէ ուզագտա օլան պէյնտիյի մահալէ սավուշուր, վէ նէ զուլմունսօնու կէլիր նէ իշթիքեանդըն վէ նէ տէ մուհաֆազա գապիլ օլապիլիր։

Պինաէն ալէյհ Էրմէնիյէ տէ քէնտինի մուհաֆազա ԻԹՄէքսէլահիյէթի վէրիլմէտիքճէ, հէր նէ թէտապիր գուլանըլսա, սէմէրէյի մաթլուպէ հասըլ օլամազ ԻԹիգատընտայըզ։ Վէ նասըլ քի, պալատէ պիր զալիմ իշիւն տէտիք, եինէ թէքրար իտէրիզ, Ալլահտան վէ հիւքիւմէթտէն գօրգմայան քիւրտ օլսուն չէրքէս օլսուն, հէր քիմ օլուր իսէ օլսուն, Էրմէնի իւզերինէ հիւճիւմ ԻԹտիքտէ։ Էրմէնիտէն օլսուն գօրգմալը, վէ Էրմէնիյէ տէ, քէնտի տուշմէնինի քէնտի տէ գօրգու թապիլմէք իշիւն պիր սէլահիյէթը սահիհէ վէրիլմէք լազիմ տիր։

Պու էսաս գապուլ օլունտուղու հալտէ, պունուն վասէթասընը թէտարիք ԻԹՄէքտէ մէմալիքիմիզտէ դաթա պիր միւշքիլաթ եօգ տուր. Նիչէ էմանլերի մէշհուտ օլտուղու կիպի, Էրմէնիլէրի տէ նէ իսմ իլէ օլուր իսէ օլսուն սիլահլանըրմագ, զապթիյէլերի քէնտիլերինտէն եարմագ, պէլէտիյէ տայրէլերինին սէլահիյէթինի արթըրմագ, հիւքիւմէթ մէմուրլարընը քէնտիլերինտէն թային ԻԹՄէք, իտարէլերինէ մուխթարիյէթ վէրմէք, իմարէթ թէչքիլ ԻԹՄէք կիպի պին տիւրլիւ վասիթալէր պուլունապիլիր։ Վէ պունա օ տէրէճէ պիր էմնիյէթը գալպ իլէ ըօրար իտէպիլիրիզ քի, Էրմէնի միլլէթինէ հէր նէ մէրթէպէ կէնիշ ըուխսաթլար վէ իմթիազլար վէրիլսէ անլէրտէ զէրրէ գատար պիր սուի իսթիմալ վէսվէսէսի գապիլ օլամայաճաղընա միլլէթին պէշ եիւզ սէնէտէն պէրու միւճէրրէպ օլան համիյէթ վէ սատագաթը թէմինաթը քեֆիյէ վէ ֆայիդէ տախի ատտ օ. լունապիլիր։

Ինսանճա գապիլ օլան հէր ֆէտագեարլըղը տէր իւհտէ իտերէք մահզա թապի օլտուղլարը տէվլէթէ հիւսնիւ խըզմէթ վէ սատագաթ իպրազ ԻԹՄէք հայսիյէթի, Էրմէնիլէրէ պինլէրճէ սէնէլէրտէն պէրու թէվարիխի ալէմտէ մուգայեէտ պիր սքֆաթը մախսուսէի մէմտուհէ տիր վէ պունուն ասարը ֆիհիյէսի, Հինտիսթանտա Լէհիսթանտա, Մաճարիսթանտա, Աւսթրիատա, Մբսբրատ, Ամէմտէ վէ Ռուսիատա վէ Պիրմանատա, Հապէշտէ տախի կէօրիւլմիշ վէ հալա կէօրիւլմէքտէ տիր։ Միլլէթին դըսմը էղմի իսէ մէմալիքի շահանէ տախիլինտէ օլան վէթանլէրինտէ միւթէմէքքին օլտուղու հալտէ պէօյլէ բէրաքէնտէ էճզասը մատուունունտա պուլունմագ գապիլ մի տիր։

Իմտի խիւլասա իտէլիմ. ըսլահաթը ումումիյէ սըրասընտա միլլէթը Էրմէնիյէյ հէր նէ մէրթէպէ վիւսաթլըճա պիր հիսսէ վէրիլսէ պիզ էմնիզ քի, (քէնտինտէն զնատէ տէ տէյէպիլիրիզ ամմա մուպալատա կէօրիւնմէմէք իշիւն սէրպէսթ սէրպէսթ տէյէպիլիրիզ քի) քէնտի իլէ պէրապէր վէթանը ազիզլէրի տէ, վէ պիլ ճիւմլէ, վէթանտաշլարը անտէն իսթիֆատէ իտէպիլիրլէր։

Թիճարէթ, հիրֆէթ, հիւնէր վէ մարիֆէթ վէ հէր միւթէմէտտին միւշարէքաթը ինսանիյէյէ լազըմ օլան էսպապը սայիրէյէ Էրմէնի միլլէթինին պիր իսթիտատ վէ պիր գապիլիյէթը թապիիյէսի օլտուղու մէյսանտա օլտուղունատան, տէվլէթը Ալիյէնին պիր հիմայէթը մախսուսէսի սայէսինտէ մէզալիմի մալիմէտտէն էն գարիպ մասուն օլարագ պիր մէվգիի սաատէթէ վասլ օլապիլտիյի հալտէ, պէօյլէ պիր նիմէթը ալիմէյ մուվաֆբգ շիւքրանիյէթտէ պուլունաճաղընը տա պիլ ֆիիլ իպրազ իսէպիլիր։

Ե. ԳԱՐԴԱՆ

ՐՈՒՄԷԼԻ

Խսեան հավատիսլէրի։ — Թայմըզըն մուխպիրի։

—

Վօլսս 7 Նիսան.

Կէչէն այըն 29ունտա ասաքիրի Օսմանիէ՝ վէ Բէլիօն ասբլարը պէյնինտէ վուգու պուլան մուհարէպէտէն պէրի, ասբլարը Բէլիօն թարաֆլարընտան կէրի չէքիլիպ, Այա վէ Արմիրօ գուրպինտէքի ասբլար իլէ պիրլէշմիշլէր տիր։ Վօլսս էթրաֆընտաքի գարիեէլէր բէք ֆէնա պիր հալտէ պուլունուեօր. Պաշը պոզուքլար պու գարիեէլէրի թէքմիլլէ եաղմա ԻԹՄիշլէր տիր, վէ շէհրին սօգագլարը, եաղմա ԻԹՄիքլերի չէյլերի սաթան ասքէրլէր վէ պահրեէ նէֆէրաթը իլէ սօլու տուր։ Մուհաճիրլէր ֆիրար ԻԹՄիքլերի վագըթ մալլարը եաղմա իսիլմիշ տիր, վէ պու շէյ, միւտահալէլէ իսէմէմիշ վէ եախօտ ԻԹՄէք խսթէմէմիշ օլան գարաղօլարըն կէօզու էօնինտէ վուգու պուլմուշ տուր։ Վէլ հասըլ, պուրատա պիր նէվգարըշգիրգ վար տըր։ Մագրինիցատա պիր խայը ԻԹԹիյարլար, պիր գարը վէ իւչ չօճուգ թէլէֆ օլմուշ վէ սարի գարիեէլէր ահալիսի, զիատէսիյլէ գօրգուպ սահիլէ ֆիրար ԻԹՄիշլէր տիր։ Սահիլէ միւվասէլէթ ԻԹտիքատ, Թէրրիպիլէ նամ թալեան պէյլիք վաքօրու իլէ պազը կէմիլէր պունլարը Վօլսս նագլ ԻԹտիլէր։ Միւճիպի թէէսսիւֆ օլան պիր հատխսէ տախի, թայմըզ զաղէթասընըն մուխպիրի Մ. Օկլընըն գաթլ օլունմասը վագտասը օլմուշ տուր. միւմահիլէյհին ճէսէտի, պաշը իւսթիւնտէ օլմայարագ պուլունմուշ տուր, վէ իւզերինտէ ճէպրի մուամէլաթ ալամէթլերի կէօրիւլմիշ տիր։

Մ. Օկլը մարթ 25 տէ Վօլսսան հարէքէթ ԻԹտի վէ Բէլիօն մուհարէպէսի էնասընտա ասքլար թարաֆընտան պուլունմագտի. պու մուհարէպէնին խիթամընա տէկլին, նէ եաբաը վէ նէրէյէ կիթտի հէր մալիւմ տիր. չիմտի հագգընտա ի.քի ըիվայէթ վար տըր. պիր ըիվայէթէ կէօրէ, մուխպիրի միւմահիլէյհին ճէնաղէսի Բօրթօրիատա պիր խանէտէ պուլունայօր. տիկէր պիր ըիվայէթէ կէօրէ, մուխպիրի միւմահիլէյհ էնայի մուհարէպէտէ վէֆաթ ԻԹմիշ իտի. ֆագաթ ճէսէտի պուլունմուշ վէ հալի թէտգէգ իտիլմիշ օլտուղունտան անլաշըլմըշ տըր քի Մ. Օկլը նէ սուրէթլէ գաթլ իտիլմիշ տիր. չիմտիյ ճանիլերի պուլուպ, ճէնաէթլէրինէ կէօրէ ճէզալէրինի վէրմէտէ տիր։ Ինկիլիզ գօնսօլոսու, թահգըգաթը լաղմէեի իճրա վէ հիւքիւմէթտէն Մ. Օկլընըն պաշընը թալէպ ԻԹմէք իւզրէ Բարիստէն էնմիշ տիր։ Եունան հիւքիւմէթինին թալէպի իւզերինէ, Մ. Օկլընըն ճէսէտի Աթինաեա նագլ օլունուպ, օրատա մութանթան սուրէթտէ պիր ճէնազէ այայ իճրա օլունմուշ տուր։ Մ. Օկլը Թայմզ զաղէթասընա մուխպիրլիք ԻԹմէտէն ագտէմ Ղաթինատա, Լէվանթ Հէրալտա մուխպիրլիք ԻԹմիշ իտի, վէ Եունան տավասընընն մուհիպպի իտի։

Ցիունքի կիւն Արմիրօտա ասաքիրի Օսմանիյէ վէ ասբլար պէյնինտէ մուհարէպէ իտիլմէք տէ իտի, վէ ասաքիրի Օսմանիյեեէ տայիմա իմտատ կէօնտէրիլիեօր։ Մաթերանկա գարիյէսինտէ տախի պիր մուհարէպէ վուգուտա կէլմիշ օլտուղու ըիվայէթ իտիլիեօր։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Մագսէտիմիզ միլլէթէ եալընըզ ահվալը բօլԻԹիգիեէ վէ միլիեէտէն պահս ԻԹՄէք օլմայըպ, մէվատտը իլմիեէտէն տախի լէզզէթ վէրմէք ագտէմի ամալըմըզտան օլտուղունտան, պազը պազը մէպահիսի իլմիեէ տախի զաղէթամըզա տէրճ օլունաճաղը կիպի, պու խուսուստա պիզէ մուավենէթէ հիմմէթ իտէն վէ իտէճէք օլան զէվաթա չիմտիտէն պէեանը թէչէքքիւր օլունուր։

—

Հոմոգենական լեզուագիտութիւն

Նախաձայն մը

—

Ի Հ. Մ. Ֆ. Ի

Ամուսիկ սոյն հատուածիս կ՚ուզենք մեր խոստմանը համեմատ դայլն ճաչակ մը տալ ընթերցողաց համեմատական լեզուագիտութենէ, առջեւնին դնելով բառից մթերք մը որ հասարակաց ստացուածք էին Հնդիկ-Եւրոպական կոչուած ազգերուն, երբ տակաւին իրարմէ չբաժնուած մէկ ազգ կը կազմէին. վասն զի կայ նաեւ բառերու քանակութիւն մը ալ, որոնք, յիշեալ նախաւոր ազգէն այլ և այլ առանձին ժողովրդոց զատուելէն ետեւ՝ ասոնց մէջ տակաւ ստեղծուած են դոնէ ըստ կերպին, և հին մայր լեզուին կրնպակսէին։ Մեր այս յօդուածը միայն ազգին բանասիրաց ուղղուած ըլլալուն՝ բաւական կը համարինք սոսկ այն փոփոխութիւնները նշանակել, զորոնք նախնի լեզուէն անջատելէն ետքը նախաւոր գրերն Հայերէնի մէջ կրած են։ Դարձեալ՝ որովհետեւ ստիպուած ենք եթէ նախաւոր Հնդիկ-Եւրոպական լեզուն և եթէ ասոր քանի մը դուստր լեզուները տառադարձութեամբ գրել, անոր համար ընթերցողները կը զգուշացընենք որ չըլլայ թէ մեր արեւմտեան ուսումնակոյնաց գաւառականին համեմատ բառերը կարդան։ Թէ սխալ է արտաբերութիւննիս և հակառակը պէտք ենք հնչել՝ երբ է, Ը, Յ, Ղ, Ք, բաղաձայնները՝ Է, Ծ, Ձ, Գ, Դ, կը հնչենք և յետոյ ընդդէմ. ասոր կը վկայեն մեր ոսկերէն դարու օտար յատուկ անուանց տառերը դարձնելու եղանակէն զատ, նաև արեւելեան գաւառականը, ինչպէս նաև յիշեալ բաղաձայնից մեր Հայախօսանուս ռամկին բերանը տակաւին պահած հին ուղիղ հնչիւնը։ Ուստի և այս մեր գրութեանը մէջ որ մեզի գրով աւանդուած ամենահին լեզուին վրայ է՝ երբ դեռ անշուշտ մէկ էր վերոյիշեալ նշանագրաց արտաբերութիւնը և արդի գաւառական զանազանութիւնները տակաւին չէին եղած, անհրաժեշտ հարկ համարեցանք Հայերէնի հետ բաղդատուելու ազգակից լեզուաց բառերը մեզի ծանօթ արտաբերութեան հետեւելով չ՚ուղղագրել, այլ ոսկի դարու ուղիղ տառադարձութեան եղանակին համաձայնիլ, և միանգամայն ընթերցողաց հոս յառաջագոյն ծանուցանել օտար բառերն անստերիւր կարդալու կերպը։

Արդի համեմատական լեզուաքննութիւնը՝ նախաւոր մէկ լեզուէն ճիւղաւորելով սերած լեզուներն իրարու հետ բաղդատելով, շատ քոյր լեզուաց հասարակ եղող բառի մը մայր լեզուին մէջ ունեցած հնագոյն ձեւը լեզուագիտական սկզբանց համեմատ կրնայ հետեւցնել կամ հանել, որ հասարակօրէն բաւական հաւանականութիւն կ՚ունենայ, նոյն իսկ երբեմն կատարեալ ստուգութիւն ալ կրնայ ստանալ։ Ամենասիկ անիկայ այս եղանակաւ կը ջանայ Հնդիկ-Եւրոպական մայր լեզուն գտնել, որ յետին ժամանակներս մեծ յաջողակութեամբ փորձուած ալ է համեմատական բառագրի միջնորդութեամբ, զոր Գերմանացի հմուտ լեզուաքննին մը հրատարակած է. այս աշխատասիրութիւնն երեք տպագրութիւն ալ տեսած է՝ իւրաքանչիւրն առաջինէն թէ քանակութեամբ և թէ որպիսութեամբ գերազանց։ Մենք ալ վերոյիշեալ լեզուագիտաց ճանբան բռնելով՝ հետեւեալ ձեռնարկութեանս մէջ՝ բառի մը նախ մայր լեզուին մէջ ունեցած հին նախաւոր ձեւը պիտի դնենք, և յետոյ անոր կը ցենք նորագոյն ձեւերը, զորոնք նոյն բառը Հայերէնի հետ մէկ տեղ մէկալ աւելի ծանօթ քոյր լեզուաց մէջ տակաւ առած է։

Հոս վերջապէս այս դիտողութիւնն ալ կարեւոր կը համարինք աւելցնել, որ իբրև նախաւոր լեզուի սեպհական յառաջ բերուած բառի մը ձեւը՝ ամեն հոլովակերտ նշաններէն մերկացած բուն բառն է լոկ. նոյնն իմանալու է նաև Հնդիկ կամ Զանգիկ լեզուէն մէջ բերուած բառերուն նկատմամբ։ Այսչափս իբրև նախապատրաստութիւն բաւական համարելով՝ անցնինք հիմայ Հնդիկ-Եւրոպական նախաւոր ազգին յառաջադիմութեան նախկին վիճակը քննելու։

Ամուսնութիւնը՝ որուն վրայ նաև ընտանեկան կենաց կարգաւորութիւնը հաստատուած է, մեր մտադրութեան արժանի առաջին կէտն է։ Այրը կամ էրիկը որ Էէր՝ կ՚անուանուէր «ցանկացող, խնդրող» կը նշանակէ, Էէ բայական արմատէն որ «ցանկալ, խնդրել» ըսել է և Հայերէնի մէջէն կորսուած է։ Էրիկը իւր կողակիցը գանա կամ գանէ կը կոչէր, որ «ծնանող» կը նշանակէ, գան արմատէն որ «ծնանիլ» (տղուրմագ) ըսել է։ Երկու ամուսնաց միաւորութեամբը առաջին կեանքն հաստատուելէն

(Շարունակեմ)

ՏԻՆԲԻ ԲՕՍԹԱ

Դօրէսբօնտանս Ժէնէրալ Օթրիչիէն զաղէթասբնէն տէրճ իթտիեի պիր բիվայէթէ կէօրէ Ռուսիա վէ Աճէմիսթան պէյնինտէ պիր իթթիֆաղ ագա օլունմուշ, վէ Ինկիլթէրրա Ռուսիա իլէ մուհարէպէյէ կիրիշմիքտէ, Աճէմիսթան Ռուսիայա 40 պին ասքէր վէրմէեի թահիւտ իթմիշ իմիշ։

—Զէթինեէտէն եազըլտըղընա կէօրէ, Դարատաղ պէյի բրէնս Նիքիթա Սէն Բէթէրսպուրկտան վէ Այա Սթէֆանոստան բէք աղբը խապէրլէր ալմըշ տըր. Ռուսիա հիւքիւմէթի Դարատաղա պիլիրմիշ քի անդարիպ եէնի գարբշբգլբգլար զուհուրի միւթէմիլ տիր վէ պինէն ալէյհ Դարատաղ տախի չիտէթլէ թէտարիքեաթը ասքէրիյէ իճրասընա պաշլամըշ վէ Աքնաուտուգտան զապթ իթմիշ օլտուղու սէվահիլէ իսթիհքեամ վէրտիրմէքտէ իմիշ։

Աւսթրիա տէվլէթինին էնայի մուհարէպէսէ Դարատաղ օրտուսունտա մէմուրու մախսուսու պուլունմուշ օլան զաթ, մուհարէպէ խիթամ պուլտուգտա Վիէննայա ավտէթ իթմիշ իտի իսէ տէ շիմտի եինէ Զէթինեէյէ կիթմիշ։

—Պէլկրատտան եազըլտըղընա կէօրէ ժէնէրալ Իկնաթիէֆին Վիէննա մէմուրիյէթինտէ մուվաֆֆագ օլմամասը իւզէրինէ, Ռուս հիւքիւմէթի քիչիւք վատարլա եինէ Սբրպ իմարէթինի քէնտինէ տօսթ իթմէեէ չալըշմագտա իմիշ։

Սբրպ ժէնէրալը Լէշանին պիր մէմուրիյէթի բօլիթիգիյէ վէ ասքէրիեէ իլէ Ս. Բէթէրսպուրկա ազիմէթ իթմիշ տիր։

—Պուլկարիսթանտա կիւնտէն կիւնէ արթմագտա օլան սույի հարաքեաթ վէ ճինայէթլէրէ խիթամ վէրմէք իւզրէ, Պուլկարիսթան միւտիրի ճէտիտի բրէնս Տօնտուգօֆ Դօրսագօֆ Պուլկարիսթանը իտարէի էօրֆիյէ թահթընա ալմըշ տըր։

—Սթանտարտ զաղէթասը չու հավատիսի վէրիյօր։

«Մ.Պ»Ունու Պապը Ալիտէն չու չէյլերի թալեպ իթմիշ տիր. Պոզազ իչինին իքի թարաֆընտա տախի պուլունան գալէլէր իլէ կէլիպօլու խիթիհքեամաթընն Ռուսասքէրի թարաֆընտան զապթը. Մաքրիքէօյին վէ Մասլագընն թիւրքլէրտէն թախլիյէսի. Գըշյալարըն վէ խասթախանէլէրին Ռուսլար էօնիւնտէ աչըգ օլմասը։ Ռուսլարըն չու մաթլուպաթընա պիր իւլթիմաթամ նաղարբլյա պագբլբեօր։ Պու թալէպլէրէ մուվագաթ օլունմասընը կրանտիւգ Ռէուֆ բաշայա խասսէթէն թավսիյէ իթմիշ տիր։

—Թայմզ զաղէթասընտա չու հավատիսլէր օգունմուշ տուր։

Ռուսիա տէվլէթի թարաֆընտան վէրիլէն էմր իւզէրինէ Սբրպլար անդարիպ Վիտինի վէ Ատա գալէյի զապթ իտէճէքլէր տիր. Ատա գալէնին(քի Թունատա վագի տիր) զապթընա գարշը Աւսթրիանն բրօթէսթօ իթմէսի միւհթէմիլ տիր։

Աւսթրիա տէվլէթինին Լօնտրա սէֆիրի գօնթ Պայսթ պա թէլէկրաֆ գօնթ Անարասիյէ պիլտիրտի քի, Լօրտ Սալիզպուրի վէ Լօրտ Պիգօնսֆիլտ սուլհա արզուքէշ տիրլէր, ֆագաթ էկեր Ռուսիանն ճիթթիհազ իտէճէյի մէպլէք մուհարէպէյէ լուզում կէօսթէրիր իսէ, Ինկիլթէրրա տիւշմէնինի գաթիէն մաղլուպ իմինճէյէ տէկին հարպա տէվամ իտէճէք տիր։

—Բէշթէր Լոյա զաղէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, Իթալիա վէ Աւսթրիա տէվլէթլէրի Լօրտ Սալիզպուրինին նամէի ումմիսինտէ պէեան օլունան էֆքեարա քեամիլէն մուվաֆագաթ իթմիշլէր տիր. Իթալիա չու իւմիտի տախի պէեանիթմիշ տիր քի, Ռուսիա Այա Սթէֆանօս ահտնամէսինէ դարշը վուգուպույան իթիրազաթը արիզ իւ ամիզ միւթալաատան սօնրա նաղարը իթինաեա ալաճագ վէ պուվճհ իլէ ագբլանէ վէ միւթէտիլանէ պիր մէպլէքտէ պուլունմուշ օլաճագ տըր։

— Լօնտրա 3 Նիսան. — Հուրրիեէթ թարաֆկիրանընընն եիւզ եիրմի ճէմիեէթլէրի թարաֆընտան կէլմէքտէ օլան պիր հէյէթի մէպուսա (պատգամաւորութիւն) պու կիւն Լօրտ Կրանվիլ վէ Լօրտ Հարթինկթընն հուզուրնա չըղտըգտա, տէտի քի, Լօրտ Սալիսպըրինին (նամէի ումմիսինտէ) գուլլանտըղը սէրպէսթ լիսանտան քէնտիսի բէք մէհմուն օլմուշ տուր։ Լօրտ Հարթինկթընն մէսէլէի հաղբէնինին պատիի խօշնուտի օլաճագ պիր սուրէթտէ թէսվիյէսինի քէնտիսի մէմուլ իթմէքտէ պուլունտուղունու, վէ մուխալիֆէթ թարաֆկիրանընընն վաղիֆէսի, տէրհալ պիր հարպը մուճիպ օլապիլէճէք հէր նէվ տիգգաթարզ հարէքէթէ դարշը տուրմագ օլտուղունու պէեան իթտի։

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Պաղտատ վիլայէթի տէֆթէրթարլըղը, Դօնեա վիլայէթի տէֆթէրտարը, ռապզդ սաատէթլու Ռիւշտի էֆէնտի հաղրէթլէրինէ.

Հալէպ վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը, Մանասթըր տէֆթէրտարը էսպագ սաատէթլու Հաղգի պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրինէ.

Սարուխան սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը, Ֆիլիպէ միւթէսարրըֆը էսպագ սաատէթլու Հէլմի բաշա հաղրէթլէրինէ.

Թրհալա սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը, Նիշ միւթէսարրըֆը սապզդ սաատէթլու Ռէշիտ բաշա հաղրէթլէրինէ.

Մէքթէպի Սուլթանի միւտիրլիյի, Էվգաֆը հիւմայունէզարէթի մէքթուպճուսու սապզդ սաատէթլու Խալիլ էֆէնտիյէ.

Սիւրիա վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը Հալէպ վիլայէթի տէֆթէրտարը սապզդ սաատէթլու Թահսին էֆէնտիյէ.

Սիվաս վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը, Ճանիկ աչար միւֆէթթիշի սապզդ սաատէթլու Մուսթաֆա պէյ էֆէնտիյէ.

Ատանա վիլայէթի տէֆթէրտարլըղը, Տէրսաատէթ թահրիր մէմուրլարընտան սաատէթլու Հագգի պէյ էֆէնտիյէ.

Տէրսաատէթ էմթիա կէօմրիւեիւ նէզարէթի, Ճիտտէ բուսամաթ նազբրը էսպագ սաատէթլու Պէտրի պէյ էֆէնտիյէ.

Դալաթա կէօմրիւեիւ նէզարէթիյէ, Թամգա իտարէսի, բիւթէի սանիյէ սընֆը սանիսիյէ, Թունա բուսամաթ նազբրը սապզդ իզզէթլու Խալիլ էֆէնտիյէ.

Թարապլուսու Շամ սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը, Այտըն միւթէսարրըֆը սապզդ իզզէթլու Մէհմէտ Խալիս պէյ.

Այտըն սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը, ինհիսարը տուխան իտարէսի մէմուրու սապզդ իզզէթլու Սիլէյման պէյ.

Մէքթէպի միլքիյէ միւտիրլիյի, Տար իւլ մուալլիմին բիւշտիեէ մուալլիմլէրինտէն, Ապտիւր Բահման էֆէնտիյէ թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ

Տնտեսական խորհուրդը նրկատելով որ այս օրերս հրապարակային խնդրոյ ձեւ մ'առած է, թէ Սամաթիոյ Թաղ. խորհրդոյ անդամոց ոմանք թաղին անտուկէն իրենց ունեցած անտոկոս առնելիքը Դաղղիացիի մը անուան դարձուցած և տոկոսի ենթարկած են առանց Պատրիարքարանի հաւանութեան, հարկ կը համարի յայտարարել թէ Տնտեսական խորհուրդը յիշեալ Թաղ. խորհրդէն գրով և բերանացի սաուգեց այդպիսի գործողութեան մը տեղի չունենալը, և թէ Թաղ. խորհուրդը կ'սպասէ տնօրինութեան Տնտեսական խորհրդոյ՝ առ որ դիմած է արդէն։

30 մարտ 1878

'ի Պատրիարքարանի Հայոց

'ի Կ. Պոլիս

ԻԼԱՆ

Էսհամը ումմիյէյի Տէվլէթը Ամիյէ հավիլէրինտէն Տէրսաատէթտէ պուլունանլարընն Մարթը բումինին տօգուղունճու կիւնիւ ագտ իթմիշ օլտուգլարը մէճլիստէ վէրիլէն գարարլարը պիրէր սուրէթլէրի Պանգը Օսմանիտէ, Դբրէտի Լիօնէտէ, Տէրսաատէթ պանգասընտա, Սօսիէթէ Ժէնէրալ պանգասընտա, Դրէտի Ժէնէրալ Օթօման պանգասընտա, Օսմանը թահվիլաթ վէ էսհամ շիրքէթինտէ, վէ Ղալաթատա Դէորդ պէյ խանընտա Միւսիւ Զունթբն օն իքի նումէրօլու օտասընտա պուլունմագտա օլուպ, իմզալարըն տախի օրատա թօրլանըլտըղը իլան օլունուր։ 7—2

Կէչէն չարշէնպիհ կիւնիւ մարթ 29 սաաթ ալթը սուլարընտադանտիլի իսկէլէսինտէն Արնավուտ քէօյիւնէ կէչէն պիր գայրդա այվաղ գբյաֆէթինտէ չալվարը պիր քիմէսնէ իլէ Պասմաճեան Յուսէփ աղա Արնավուտ քէօյ ագբնթըսընա չըգմըշլար վէ մէրգում չալվարը չբգտըղընտա գայբգտա պուլունան պիր ատէթ էվրագ հըզանընը ալտըղընը գայբգճբ կէօրմիւշ իսկ տէ, մէղքիւր ճբզտան քէնտիսինին օլմայբպ, մէրգում Յուսէփի աղանըն օլտուղունտան վէ տէրունինտէ հիչ պիր ճինս ագճէ պուլունմայբպ, անճագ մէրգումէ տայիր մուհասէպէ էվրագլարբյլա էվրագը սայիրէ մէվճուտ պուլունտուղունտան, մէղքիւր ճբզտանը Դալաթատա Պիլբր սօգաղընտա 24 նիւմէրօլու մաղազատա սաքին մէրգում Պասմաճեան Յուսէփի աղայա թէսլիմ իտէնէ տէրագապ միւքեաֆթանը իթա օլունաճաղը իլան օլունուր։

—

Թօքհանէտէ Հէլվաճը տիւքքեանընընն գարշբսընտա 358 Նօ. իլէ մուրագգամ, Ճանիկ Աչճեանընն տիւքքեանընտա հէր նէվինտէն ալա ֆէս սաթբլմագտա, վէ միւշթէրիլէր ֆիսաթճա տախի մէմնունն իտիմէքտէ օլտուղու իլան օլունուր։

—

ԹԱՐԳՄԱՆ

ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Հայերէն էջերով

Այս գրքոյկը որ աղգայնոց մեծ դիւրութիւններ կ'ընծայէ, կը ծախուի Եէնի ճամի, Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան Գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։

Գին 50 սանթիմ.

ՕՍՄԱՆԼԸ ԹԷԱԹՐՕՍԸ

1878 Ապրիլ 1 Ճումա էրթէսի ախշամը սաաթ 2 1/2

—

Ապօնման խարիճինտէ օյարագ՝ վէ պիրինճի ազբրիսլէրտէն

Ա. ԱՍՏՂԻԿ վէ Մ. ՍԻՐԱՆՈՑՇ

Մէճիճաաբընա դայէք մուճքազամ սուրէքտէ իճրա օլունճագ

ՖՕՐԹԻՆԻՕ

Օբէրա գամիք 1 բէրտէ

—

ՕՐՖԷ

Նամ Օբէրանընն 3 ինճիւ բէրտէսի

—

Իբի ԱՀՄԱԴ ԵՕԼՏԱՇԼԱՐ

Գամէտի 1 բէրտէ

Ֆիյաք ատէբա

ԼՍԱՐԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

'ի Թատրոնի Բարեսէր Ընկերութեան յՕրթագիւղ

Դ. Երեկոյթ

1878 կիւրակէ գիշեր ապրիլ 2 'ի ժամ 2 1/2

ԱԶԴ

Հայ-Գրաշարաց Ընկերութեան եռամսեայ Ա. Շրջանը աւարտած ըլլալով, յառաջիկայ կիւրակէ Ապրիլ 2, Ընդհ. Նիստը պիտի գումարի 'ի կեդրոնական Վարժարանն Ղալաթիոյ։

Ուստի, հրաւիրեալ են ամէն ընկերք ներկայ գտնուիլ անպատճառ ճիշդ ժամը 3 ին։

ԿԱՐԳ ԽՆԴՐՈՑ

1.–Նոր ամսեայ համարատուութիւն Գործ. ժողովոյ։

2.–Ամսատրոց խնդիր։

3.–Գանգատագիր, յղեալ 'ի Դիւանն Ընդհ. ժողովոյ։

4.–Օգտակար առաջարկութիւնք։

'ի Դիմաց Ընդհ. ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Մ. Ս. Քէլեճեան Ղ. Փափազեան

1878 մարտ 27

Կ. Պոլիս

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

'ի Հայս

Եէ

Միութիւն Նոցա

Ընդ Հռոմէական Եկեղեցւոյ

'ի Փլորենտիոն Սինոդոսէ

Գրեց

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ Վ. ՊԱԼՃԵԱՆ

Արքեպիսկոպոս Ակրիդայ 'ի Մխիթ. Վիէննական Ուխտէ եւ Խորհրդական Ս. Ժ. Տարած. հաւատոյ

Վիէննա

'ի Մխիթարեան տպարանի

1878

Կը ծախուի Վիէննա Մխիթար. գրավաճառութեան սենեակը։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

1 Նիսան

Էսհ ումմ. տիւն ագչ. գաբ.			8–38
Պու սապահ			8–38
Խթիգ. 65 (Մութօն)	6	% ֆ.	39–
» 65 »	6	% ֆ.	39–
» 69 (Բինար)	6		37–
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր)		Լ.	14–
» 73	6	% ֆ	35–
Բուսմէլի չըմէնտրֆէր 3 ամ.			27–75

ԱԴԶԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ տան	Ղրշ.	Փր
Պէեաղ մէճիտիյէ ֆարգը	103–18	
Մէթալիք »	121–	
Պագբր »	170–	
Գայմէ »	263–20	
Ինկիլիզ լիրասը	109–	
Ֆրանսզ ալթունու	86–34	
Բօլ	88–32	
Գրբբմից ալթունու	50–30	

Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ՝ ՏԵՐԵԻՔ

Գերբուածք, ման Սոկրատայ, ճառք, Այլ եւ այլք, Ցաւելուած։

Հեղինակն իւր ինչ ինչ տասնաւոր եւ արձակ գրուածներն եւ Լամարթինի՝ Դաղղիացի բանաստեղծին Սէրբոպէ մահուն գրաբար տաղաչափեալ թարգմանութիւնն ամփոփած է սոյն գրքուկին մէջ։

Կը ծախուի 'ի Զադմազճըլար փողոց թիւ 20 եւ ամէն հայ գրավաճառաց քով։ Գին մէկ քսաննոց թղթադրամ։

—

Մօտիսթրալբդ սէնասթընտա մէհարէթի միւսէլլէմէսի տէրքեար օլան Մատամ Թօսպաթեան, պուտէֆա պաղը թէվճճիւլէրինի գաղանմբշ օլտուղու միւշթէրիլէրինին թէշվիգիյլէ Սթամպօլտա Գօսգա ճատտէսինտէ Ճէվտէթ բաշանընն գօնաղը ալթընտա 68 նօմէրօլու մաղազայը քիրալայբպ, գատընլարա մախսուս հէր նէվ ֆիստան վէ էլպիսէ յի սայիրէ պիչիպ տիքքիյինի վէ քէզա շաբգալարընն բէք ալասընը վէ երքէքլէրէ մախսուս ֆէվգէլ ատէ ֆրէնք կէօմլէքլէրի տիքքիյինի, բազպէթլու էհալիյէ իլան իտէր։

—=—

ԹՈՐՈՍ ԼԷՈՆԻ

ԳՐԵՑ

ԾԵՐԵՆԱՑ

Սոյն գեղեցկահիւս վիպասանութենէն՝ որոց պատմական աղբիւրը Ռուբինեան հարստութենէն առնուած է, և որ Քրիստոսի 1145 թուականին Հայոց Կիլիկիոյ մէջ վերստին ձեռք բերած իշխանական մեծութեան ճշգրտագոյն պատկերն է, ամէն հայ պէտք է փութայ մի օրինակ ունենալ։

Կը ծախուի ամէն հայ գրավաճառաց քով։

Սահիպի դպրեցս

Ա. Մ.

ՄԱԹՈՒԱՌՔ Ե. ԳԱՂԱՅԵԱՆ

Մեթանպօյտու Քիւրքճի խանը Ն 26